

MEKÂNSAL GELİŞİM ŞEMASI

Ankara Bölge Planı'nın amaçlarından biri Ankara ekonomisini orta ve uzun vadede yenilik ve girişimcilik temelinde teknoloji üreten ve bu teknolojileri iç ve dış piyasalara sunan, yüksek teknolojlili sektörlerde üretim merkezi olan, sürdürülebilir, çevreye duyarlı, kaynakları verimli kullanan ve istihdam odaklı bir kent ekonomisine dönüştürmektir. Bununla birlikte düşünce ve yeniliğin başkenti vizyonuna paralel olarak, bölgesel ve uluslararası düşünce ve politika geliştiren bir kente dönüşmek yine önümüzdeki dönemin önemli önceliklerinden olacaktır. Bu kapsamda hazırlanan bölge gelişim şeması (Harita 29) bu senaryoya zemin oluşturacak mekânsal kurguyu sağlamayı hedeflemektedir. Bu süreç içerisinde teknolojik ve ekonomik dönüşüm ile sosyal ve mekânsal dönüşümü besleyecek en önemli unsur kentsel ve kırsal alanda artan yaşam kalitesi olacaktır.

Bu kapsamda ele alınan ilk konu Ankara'da nüfus dağılımında gözlenen orantısızlığın giderilmesidir. ADNKS 2021 verilerine göre Ankara nüfusunun yüzde 98'i şehir merkezinde yaşamaktadır (TÜİK, 2021). Nüfusun kalan kısmı diğer alt bölgelere dağılmıştır. Nüfus dağılımındaki bu orantısızlığın nedeni şehir merkezinin çok güçlü bir çekim alanı olmasıdır. Gelişmiş organize sanayi bölgelerinin yanı sıra ticaretin yoğunluğu, kamu kurumlarının merkezde toplanmış olması, konut imkanları, eğitim, sağlık ve sosyokültürel hizmetlere erişim kolaylığı bunu desteklemektedir. Diğer taraftan çevre ilçelerde bazı temel sosyal ve fiziksel altyapı unsurlarının yetersiz olması diğer bir ifade ile yaşam kalitesinin kent merkezine kıyasla daha düşük olması nüfus dağılımındaki orantısızlığın bir nedenidir. Bu sebeplerden dolayı nüfus kaybeden, nüfus yoğunluğu düşük ve tarımın ekonomik faaliyetlerin temelini oluşturduğu ilçelerde öncelikle yaşam kalitesini artıracak temel sosyal ve fiziksel altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi hedeflenecektir. Bu bölgelerde mevcut nüfusun göç etmesine sebep olan faktörlerin etkisi azaltılmaya çalışılacaktır. Uzun vadede ise mekânsal şemada belirtilen bu alanlarda yerel kaynaklar kullanılarak, yaşanabilir bir kırsal dokunun oluşturulmasına çalışılacaktır.

Mekânsal şemada vurgulanan bir diğer konu ise bu ilçelerde ekonomik faaliyetlerde çeşitliliğin artırılmasıdır. Ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmemesi beraberinde başka sorunlar yaratmakla birlikte, nüfus kaybının da önemli nedenleri arasındadır. Bu soruna yönelik olarak bu bölgelerde ilçelere özgü mesleki eğitim alanları geliştirilecek, istihdam alanları çeşitlendirilecek ve artırılacak, son olarak iş ve proje geliştirme kapasitesi artırılacaktır. Sonuç olarak, Ankara'da kır-kent dengesini iyileştirmek, yaşanabilir bir kırsal yerleşim deseni oluşturmak ve bölge içinde gelişmişlik farklarını azaltmak hedeflenmektedir.

Merkez için öngörülen mekânsal gelişim senaryosu, ulaşım yapısının iyileştirilmesi ve sürdürülebilirlik vurgusu ile birlikte kentteki yaşam kalitesinin artırılmasına odaklanmaktadır. Böylelikle hem uluslararası kuruluşlar hem de yabancı sermaye için bir çekim merkezi olabilmesi hedefi olanaklı olacaktır. Ankara'nın uluslararası bir siyaset ve düşünce merkezi olabilmesi hedefine yönelik olarak yaratıcı beşerî sermaye için bir cazibe merkezi olması gerekliliği kentteki yaşam kalitesinin iyileştirilmesine bağlı bulunmaktadır. 2024-2028 Bölgesel Gelişim Ulusal Stratejisi'nde belirtildiği üzere artan nüfusun ihtiyaçları da dikkate alınarak kentsel hizmet kalitesinin iyileştirilmesi, nitelikli istihdamı çekecek eğitim ve sosyal olanakların artırılması önem taşımaktadır. Stratejide ayrıca kentsel yaşam kalitesi başlığı altında küresel entegrasyon boyutundaki illerde ulaşım ve altyapı başta olmak üzere kentsel hizmetlerin dijital dönüşümü de vurgulanmaktadır. Diğer taraftan Ankara kent merkezinde (özellikle Yenimahalle, Sincan, Çankaya ve Etimesgut ilçelerinde) kümelenmiş sanayinin teknoloji düzeyini yükseltmek ve Ar-Ge yoğun üretimin payını artırmak bu dönem içerisinde Ankara ekonomisinin en önemli hedefi olacaktır. Bunun için özellikle Kahramankazan'ın savunma sanayi için bir merkez olması ve bu alanda yatırımların artırılması amaçlanmaktadır. Buna yönelik olarak da Kahramankazan ilçe sınırları dahilinde Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas OSB kurulmuştur. Genişleme alanına da sahip olan bu bölgede savunma sanayi yatırımları için bir çekim merkezi olacaktır. Halihazırda birçok fabrikanın inşaat çalışması sürmektedir. Burada özellikle yerli uçak, helikopter, insansız hava araçları, zırhlı araç, tank gibi kritik ve katma değerli ürünlere parça üretimi sağlanacaktır.

Ankara'nın katma değerli ve birim kilogram başına ihracat değerini artıran ürünlerin üretilmesi bu bölgede sağlanarak Ankara'nın ileri teknoloji üssü olmasına katkı verilecektir. Diğer taraftan Elmadağ ve Polatlı yine Ankara merkeze olan yakınlığının da avantajı ile bölgedeki endüstriyel büyüme odaklarından olacaktır. Ele alınan bu 3 ilçenin ortak karakteristik özelliği, Ankara'nın 3 önemli aksında yer almasıdır. Kahramankazan Ankara-İstanbul, Elmadağ Ankara-Samsun ve Polatlı ise Ankara-İzmir yolu üzerindedir. Lojistik bağlantı noktasında yer alan bu ilçelerin gelişimi, geçiş güzergahları üzerinde ve önemli şehirlere direk ulaşımın mümkün olması nedeniyle kolaylıkla gerçekleşmektedir. Üretilen malzemelerin hem yurtiçinde hem de yurtdışına ulaştırılmasında karayolunun çoğunlukla tercih edilmesi nedeniyle fabrikalardan tırlara yüklenen bu malzemelerin, Türkiye'nin kuzey, güney, doğu ve batı yönlerine dağıtılması kolaylıkla sağlanmaktadır.

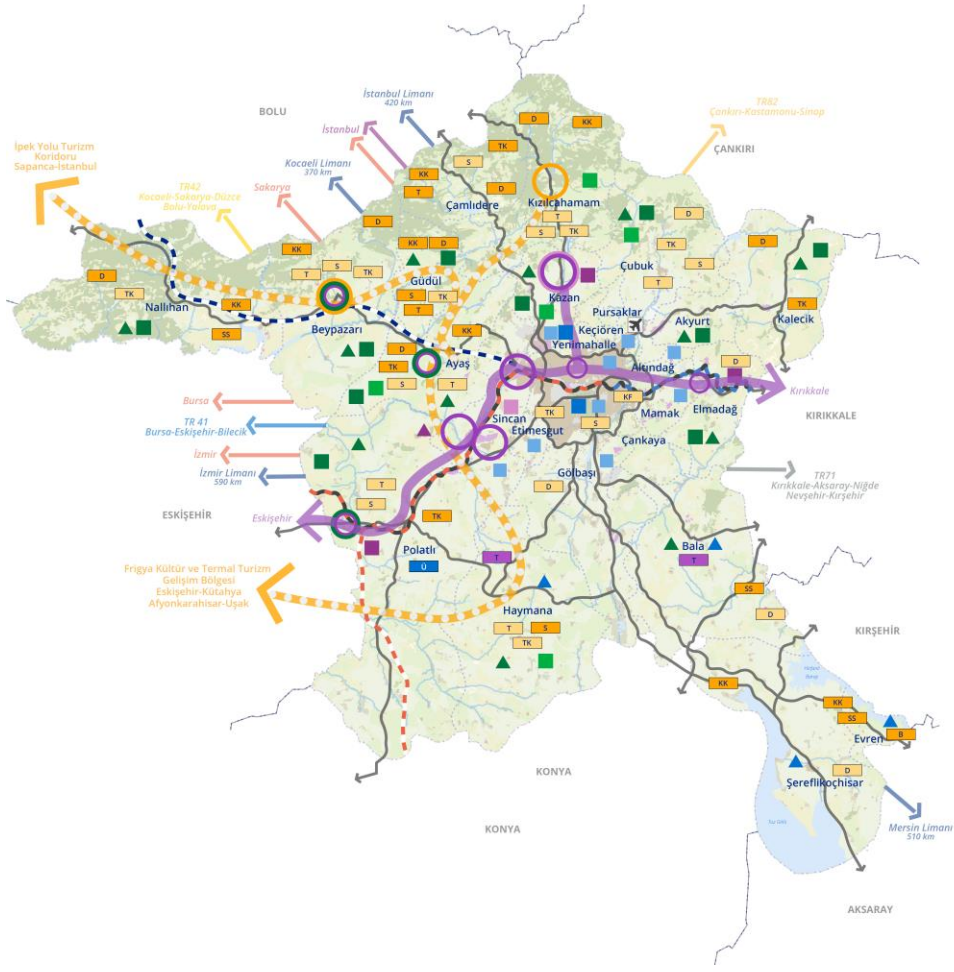
Makro düzeyde bakıldığında ise çeper ilçelerde fonksiyonel iş bölümü ile her ilçenin güçlü olduğu noktada bir merkez olması amaçlanmaktadır. Bölgenin kuzey bölgesi olan ve turistik değerler bakımından önemli konuma sahip Kızılcahamam ve Beypazarı ilçelerindeki turizm yatırımlarının plan dönemi boyunca devam ettirilmesi beklenmektedir. Ankara'nın güney bölgesindeki tarımın ağırlıklı olduğu alanlarda ise Haymana ve Bala başta olmak üzere tarım alt-bölgesi güçlendirilecektir. Bu merkezlerde Ankara'nın yenilikçi ve Ar-Ge yoğun senaryosu içerisinde anlamlı olacak katma değeri yüksek, iyi tarım uygulamaları yaygınlaştırılacak ve bölge için gelir getirici faaliyetlerin başında yer alacaktır. İkincil olarak bu bölgede tarım ürünlerinin işlenmesine dayalı sanayi yatırımlarının payı artırılacaktır. Bu bölgede artan sosyal ve fiziki altyapı yatırımları ile birlikte gelir kaynaklarının artması sonucunda bölge dışına göçün azaltılması hedeflenmektedir.

Ankara'nın kuzey batısında kamp-karavan turizminin yapılabileceği kırsal turizm açısından önemli potansiyele sahip ilçeler bulunmaktadır. Diğer yandan, Nallıhan Sarıçalı Dağı'nın Milli Park statüsü kazanması bölgenin değerini ve turizm potansiyelini artırmaktadır.

Bölgenin diğer bölgelerle olan ilişkilerine bakıldığında ise yakın bölgesinde Kırıkkale ve Eskişehir ile savunma sanayi ve havacılık yatırımları noktasında iş birlikleri artırılacaktır. Yine bu dönem içerisinde artan ulaştırma ve demiryolu yatırımları ile birlikte Ankara'nın stratejik konumu güçlenerek kuzey ve güneydeki limanlarla bağlantıları artırılacaktır. Filyos Limanı'nın tamamlanması ile demiryolu taşımacılığında önemli bir rol oynayacak olan Çayırhan-Zonguldak demiryolu sinyalizasyon sisteminin modernizasyonu bölgemizdeki endüstriyel döngüye katkı sağlayacaktır. Ülkenin en büyük metropolü olan İstanbul ile ulaşım yatırımları sayesinde endüstri içi ilişkiler artırılarak iki bölgenin etkileşimi artacaktır. Doğrudan Ankara'dan İstanbul'a gidecek olan çok yüksek hızlı trenler için tasarlanan Ankara-İstanbul Sürat Demiryolu Projesi'nin tamamlanmasıyla bu etkileşim artışının hız kazanması beklenmektedir. Marmara Bölgesi ile Ankara'nın etkileşimini artıracak bir diğer etken ise turizm projeleri olacaktır. Özellikle tarihi İpekyolu turizm koridorunun canlandırılması ve rotanın tekrar bir turizm yolu olarak yenilenmesi ile ekonomik hareketlilik artacaktır. Diğer yandan Ankara özellikle Ayaş, Beypazarı, Çubuk, Gündül, Haymana, Kızılcahamam ve Polatlı'da sahip olduğu zengin termal kaynaklarla Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın termal turizm alanında öncelikli olarak belirlediği dört bölgeden biri olan Frigya Bölgesi içerisinde yer almaktadır. Bu kapsamda bu ilçelerde termal turizme dayalı sağlık turizminin geliştirilmesine yönelik alt yapı iyileştirmeleri yapılacaktır.

2024-2028 Ankara Bölge Planı Taslağı - Mekânsal Gelişim Şeması

MEKANSAL GELİŞİM ŞEMASI

TARIM

SANAYİ

TURİZM

GÖSTERİM SINIRLAR

- İçer Sınır
- İ Sınır
- Yollar

KENTSEL KULLANIM

- Kentsel Yerleşik Alan
- Havaalanı
- Kamu Alanı
- Askeri Alan

DOĞAL ÇEVRE

- Taşlık Alan
- Yeşil Alanlar
- Dağlık Bölge Ortusüne Sahip Alanlar

Orman

- Su Yüzeyleleri

TARIM Mevcut Durum

- Sulu Tarım Alanları
- Kuru Tarım Alanları
- Mera/Hayvancılık Alanları
- Tanımsal Odak

TARIM Önerilen

- An-Ge Tarım Alanları
- Tanımsal Çeşitlilik Artırılacak Alanlar
- Jeotermal Seracılık

ULAŞIM Mevcut Durum

- Yollar
- Demiryolu ve Yüksek Hızlı Tren Hatları
- Yüksek Hızlı Tren
- Esenboğa Havaalanı

ULAŞIM Önerilen

- Demiryolu ve Yüksek Hızlı Tren Hatları Projesi
- Yüksek Hızlı Tren
- Sürat Demiryolu Projesi

TURİZM Mevcut Durum

- Turizm Odakları
- Termal Turizm
- Sağlık Turizmi
- Tarih-Kültür Turizmi
- Doğa Turizmi
- Kongre Turizmi

TURİZM Önerilen

- Özel Turizm Koridorları
- Kırsal Turizm
- Kamp-Karavan Turizmi
- Tarih-Kültür Turizmi
- Doğa Turizmi
- Termal Turizm
- Sağlık Turizmi
- Su Sporları Turizmi
- Kültür Balıkçılığı

ENDÜSTRİ Mevcut Durum

- Birincil Endüstriyel Odak
- İkincil Endüstriyel Odak
- Havaçılık ve Uzay İhtisas Sanayi Odakları
- Tarımsal Sanayi Odakları
- Endüstriyel Kümeleme
- Sanayi Bölgesi

ENDÜSTRİ Önerilen

- Endüstriyel Koridor
- Tarım İhtisas Sanayi
- Sürdürülebilir Sanayi Dönüşümü
- Endüstriyel Kümeleme

İLERİ TEKNOLOJİ VE ÜNİVERSİTELER Önerilen

- Teknoloji Geliştirme ve Tasarım Merkezleri Kapasite ve Nitelik Artışı
- Tarım Üniversitesi
- Girişimcilik Geliştirilmesi
- İleri Teknolojili Sektörler
- Geliştirilmesi

İLİŞKİ KORIDORLARI Önerilen

- Endüstriyel İlişkiler
- Havaçılık ve Uzay İlişkileri
- Savunma Sanayi İlişkileri
- Teknolojik ve Endüstriyel İlişkiler
- Hammedde ve Ürün Akışı İlişkileri
- Liman İlişkileri
- Turizm İlişkileri
- İletişim ve İş Birliği İlişkileri
- Ticari İlişkiler

